

پولشویی در صنعت ورزش و نقش فناوری‌های نوین در کشف و پیشگیری با تأکید بر چالش‌های دیپ‌فیک در قراردادهای ورزشی

سید محمدصادق کاظمی شریعت پناهی^{۱*}، زهرا بابائی دارانی^۲

^۱ _ مدرس حوزه حقوق ورزشی و عضو انجمن حقوق ورزشی ایران. کارآموز و کالت. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق پزشکی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران، ایران. ایمیل:

sadeghk1996@gmail.com

^۲ _ دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق پزشکی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران، ایران. ایمیل: zahrababae00@gmail.com

* نویسنده مسئول

چکیده

پولشویی یکی از تهدیدهای بنیادین علیه شفافیت اقتصادی و سلامت اجتماعی است که طی دهه‌های اخیر دامنه آن به حوزه‌های غیرمالی از جمله ورزش گسترش یافته است. گردش مالی گسترده ورزش حرفه‌ای، قراردادهای پیچیده و ورود سرمایه‌گذاران بین‌المللی، شرایطی ایجاد کرده است که امکان ورود منابع مشکوک به این صنعت فراهم شود. انتقال بازیکنان با مبالغ غیرعادی، شرط‌بندی‌های ورزشی، اسپانسرینگ صوری و قراردادهای حق پخش رسانه‌ای از جمله مسیرهای اصلی پولشویی در ورزش هستند. از سوی دیگر، فناوری‌های نوین مانند بلاکچین، هوش مصنوعی و تحلیل داده‌های کلان می‌توانند ابزارهای مؤثری برای شناسایی الگوهای غیرعادی و پیشگیری از جرایم مالی باشند. با این حال، ظهور پدیده دیپ‌فیک چالشی تازه ایجاد کرده که اصالت قراردادهای را تهدید می‌کند و حتی می‌تواند در فرآیندهای حقوقی به‌عنوان ابزاری برای جعل و تحریف به کار رود. این مقاله با رویکرد توصیفی-تحلیلی، ضمن بررسی مسیرهای اصلی پولشویی در ورزش، نقش فناوری‌های نوین در پیشگیری را تحلیل کرده و به چالش‌های دیپ‌فیک در قراردادهای ورزشی پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که ترکیب فناوری‌های نوین با چارچوب‌های قانونی و همکاری‌های بین‌المللی می‌تواند اثربخش‌ترین راهکار مقابله با پولشویی در ورزش باشد.

کلمات کلیدی: پولشویی، ورزش حرفه‌ای، فناوری‌های نوین، بلاکچین، دیپ‌فیک.

Money Laundering in the Sports Industry and the Role of Emerging Technologies in Detection and Prevention with Emphasis on Deepfake Challenges in Sports Contracts

Seyed Mohammad Sadeq Kazemi Shariat Panahi ^{1,*}, Zahra Babaei Darani ²

¹- Lecturer in Sports Law and Member of the Iranian Sports Law Association. Legal intern. Master's student in Medical Law, Tehran University of Sciences and Research, Iran. Email: sadeghk1996@gmail.com

²- Master's student in Medical Law, Tehran University of Sciences and Research, Iran. Email: zahrababae00@gmail.com

* Corresponding Author

Abstract

Money laundering has become a fundamental threat to economic transparency and social integrity, extending its scope into non-financial domains such as sports. The vast financial turnover of professional sports, complex contractual structures, and the involvement of international investors create fertile ground for suspicious capital inflows. Inflated player transfers, sports betting, fictitious sponsorship contracts, and broadcasting rights are among the main channels of money laundering in sports. Meanwhile, emerging technologies such as blockchain, artificial intelligence, and big data analytics provide effective tools for identifying anomalies and preventing financial crimes. However, the rise of deepfake technology poses a new challenge, threatening the authenticity of contracts and potentially being used in legal contexts as a tool for forgery and manipulation. This paper, using a descriptive-analytical approach, examines the key mechanisms of money laundering in sports, analyzes the role of emerging technologies in prevention, and explores the challenges posed by deepfake in sports contracts. The findings highlight that the integration of emerging technologies with legal frameworks and international cooperation represents the most effective strategy for combating money laundering in the sports industry.

Keywords: Money Laundering, Professional Sports, Emerging Technologies, Blockchain, Deepfake.

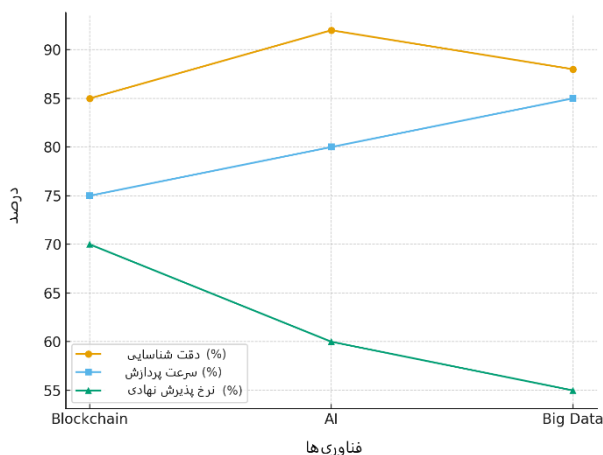
۵	آکادمی‌های پایه و تیم‌های جوانان	ایجاد مدارس و آکادمی‌های ورزشی به‌عنوان ابزار پوششی برای انتقال منابع مالی مشکوک.	پایین
---	----------------------------------	---	-------

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، انتقال بازیکنان و شرط‌بندی‌های ورزشی دو مسیر اصلی با بالاترین سطح ریسک هستند. دلیل اهمیت انتقال بازیکنان آن است که در بسیاری از موارد، ارزش واقعی بازیکنان به‌صورت دقیق قابل اندازه‌گیری نیست و همین موضوع فرصت سوءاستفاده را فراهم می‌آورد (۶). شرط‌بندی ورزشی نیز به دلیل استفاده گسترده از بسترهای آنلاین و ناشناس بودن کاربران، یکی از پرچالش‌ترین مسیرها در سطح جهانی محسوب می‌شود (۷).

از طرفی، قراردادهای اسپانسرینگ و رسانه‌ای در ظاهر قانونی و مشروع جلوه می‌کنند، اما در بسیاری از پرونده‌های بین‌المللی، همین ابزارها برای ورود پول‌های مشکوک مورد استفاده قرار گرفته‌اند. مطالعه‌ای در سال ۲۰۲۰ نشان داد که بیش از ۳۰٪ از قراردادهای اسپانسرینگ در برخی باشگاه‌های آمریکای جنوبی فاقد پشتوانه تجاری واقعی بوده‌اند (۸).

این مسیرهای مختلف نشان می‌دهند که مقابله با پولشویی در ورزش نیازمند نظارت چندلایه و هم‌زمان است. استفاده صرف از قوانین مالی کافی نیست، بلکه باید از ابزارهای فناورانه نوین نیز کمک گرفت تا امکان رهگیری دقیق‌تر تراکنش‌ها فراهم شود.

همان‌طور که بیان شد، نظارت سنتی به‌تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی پیچیدگی‌های پولشویی در ورزش باشد. در سال‌های اخیر فناوری‌های نوین به‌عنوان ابزارهای کارآمد در کشف الگوهای مشکوک مطرح شده‌اند. بلاکچین با شفاف‌سازی تراکنش‌ها، هوش مصنوعی با تحلیل هوشمند داده‌ها، و تحلیل داده‌های کلان (Big Data Analytics) با کشف ارتباطات پنهان میان بازیگران، سه ستون اصلی فناوری در مقابله با پولشویی محسوب می‌شوند (۹). برای مقایسه این فناوری‌ها از سه شاخص اصلی استفاده می‌شود: دقت در شناسایی تراکنش‌های مشکوک، سرعت پردازش داده‌ها، و نرخ پذیرش نهادی.

نمودار ۱. مقایسه فناوری‌های نوین در کشف تراکنش‌های مشکوک

همان‌گونه که دیده می‌شود، دقت ۹۲٪ بالاترین کارایی را در شناسایی تراکنش‌های غیرعادی دارد. در مقابل، بلاکچین با نرخ پذیرش نهادی بیشتر (۷۰٪) نشان می‌دهد که سازمان‌های ورزشی اعتماد بیشتری به آن دارند. تحلیل داده‌های کلان نیز سرعت پردازش بالاتری نسبت به سایر فناوری‌ها ارائه می‌کند، اما نرخ پذیرش آن کمتر است. این مقایسه نشان می‌دهد که استفاده ترکیبی از فناوری‌ها می‌تواند مؤثرترین راهکار برای کشف و پیشگیری از پولشویی در ورزش باشد.

مقدمه

به‌عنوان یکی از پیچیده‌ترین معضلات اقتصادی جهان، همواره توجه دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و پژوهشگران را به خود جلب کرده است. این پدیده نه تنها بر ثبات اقتصادی کشورها اثر منفی دارد، بلکه پیامدهای اجتماعی و فرهنگی گسترده‌ای نیز ایجاد می‌کند. ورزش حرفه‌ای، که طی دو دهه اخیر به صنعتی جهانی و چند میلیارد دلاری تبدیل شده است، به دلیل ماهیت فرامالی و ساختار مالی پیچیده، یکی از بسترهای مستعد برای نفوذ پول‌های غیرقانونی شناخته می‌شود (۱).

فوتبال به‌عنوان پرطرفدارترین ورزش جهان، بیش از هر رشته دیگری در معرض این پدیده قرار دارد. گزارش‌های فیفا نشان می‌دهد که سالانه میلیاردها دلار در قالب نقل‌وانتقالات بازیکنان، حق پخش تلویزیونی و قراردادهای اسپانسرینگ جابه‌جا می‌شود (۲). همین حجم مالی سبب شده است که باشگاه‌های ورزشی و نهادهای مرتبط، هدفی جذاب برای افرادی باشند که قصد دارند درآمدهای نامشروع خود را تطهیر کنند.

از سوی دیگر، پیشرفت فناوری‌های نوین فرصت‌های جدیدی برای مقابله با پولشویی فراهم ساخته است. بلاکچین امکان ثبت شفاف و غیرقابل تغییر تراکنش‌ها را به وجود آورده و هوش مصنوعی توانسته با دقت بالا الگوهای غیرعادی در جریان‌های مالی را شناسایی کند (۳). با وجود این، همان فناوری‌ها تهدیدهای جدیدی نیز ایجاد کرده‌اند. یکی از مهم‌ترین آن‌ها، فناوری دیپ‌فیک است که توانایی تولید تصاویر و ویدئوهای جعلی با کیفیت بالا را دارد. این فناوری در صورت سوءاستفاده می‌تواند اصالت قراردادهای ورزشی را به چالش بکشد و حتی در دعاوی حقوقی به‌عنوان مدرک جعلی مورد استفاده قرار گیرد (۴).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مسیرهای متنوعی برای ورود منابع مالی مشکوک به ورزش وجود دارد. این مسیرها بسته به شرایط اقتصادی و حقوقی کشورها ممکن است متفاوت باشند، اما چهار حوزه بیشترین آسیب‌پذیری را نشان داده‌اند: انتقال بازیکنان، شرط‌بندی ورزشی، اسپانسرینگ صوری و قراردادهای رسانه‌ای (۵). هر کدام از این مسیرها می‌تواند به‌عنوان پوششی برای جریان غیرقانونی سرمایه عمل کند.

جدول ۱. روش‌های رایج پولشویی در ورزش حرفه‌ای

ردیف	روش پولشویی	توضیح مختصر	سطح ریسک
۱	انتقال بازیکنان با ارقام غیرواقعی	قراردادهایی که ارزش مالی بازیکن را بیش از حد واقعی نشان می‌دهند و پوششی برای ورود پول‌های مشکوک فراهم می‌کنند.	بسیار بالا
۲	شرط‌بندی ورزشی	استفاده از پلتفرم‌های غیرقانونی شرط‌بندی برای جابه‌جایی سریع و گسترده منابع مالی غیرقانونی.	بالا
۳	اسپانسرینگ صوری	شرکت‌های پوششی با انعقاد قراردادهای تبلیغاتی ساختگی، پول‌های مشکوک را به جریان رسمی وارد می‌کنند.	متوسط
۴	قراردادهای رسانه‌ای	حق پخش تلویزیونی یا تبلیغاتی با ارقام غیرشفاف که امکان شناسایی منشأ سرمایه را دشوار می‌سازد.	متوسط

امر ضرورت استفاده از فناوری‌های نوین نظیر بلاکچین و هوش مصنوعی را آشکار کرده است. این فناوری‌ها می‌توانند با دقت بالا تراکنش‌های غیرعادی را شناسایی کنند و به شفافیت بیشتر قراردادهای منجر شوند (۱۲). با این حال، در کنار این فرصت‌ها، تهدیدهای جدیدی نیز ظهور کرده‌اند. یکی از مهم‌ترین آن‌ها فناوری دیپ‌فیک است که توانایی ایجاد تصاویر و ویدئوهای جعلی با کیفیت بالا را دارد. در حوزه قراردادهای ورزشی، دیپ‌فیک می‌تواند امضاهای دیجیتال، محتوای مذاکرات و حتی هویت افراد را جعل کند. این تهدید نه تنها اصالت اسناد را زیر سؤال می‌برد، بلکه به‌طور مستقیم اعتماد حقوقی و مشروعیت نهادهای ورزشی را تضعیف می‌کند (۱۳).

جدول ۳. چالش‌های دیپ‌فیک در قراردادهای ورزشی

ردیف	نوع چالش	توضیح
1	جعل هویت دیجیتال	تولید تصویر یا صدای جعلی از بازیکن یا مدیر در فرآیند امضای قرارداد
2	دستکاری محتوای مذاکرات	تغییر ویدئوهای جلسات قرارداد به‌منظور تغییر مفاد توافق
3	تضعیف اعتبار حقوقی	کاهش قابلیت استناد به اسناد ویدئویی در مراجع داوری ورزشی
4	تهدید به سازمانی	خدشه به اعتماد عمومی نسبت به باشگاه‌ها و نهادهای بین‌المللی ورزش

تهدیدهای دیپ‌فیک ابعاد متعددی دارند. از یک سو، امکان جعل هویت دیجیتال افراد کلیدی را فراهم می‌آورد و از سوی دیگر، با تغییر محتوای مذاکرات می‌تواند روند حقوقی قراردادهای را مختل کنند. در سطح کلان‌تر، تداوم چنین مواردی به بی‌اعتمادی عمومی نسبت به نهادهای ورزشی می‌انجامد. بنابراین مسئله اساسی این پژوهش آن است که چگونه می‌توان در کنار بهره‌گیری از فناوری‌های نوین برای پیشگیری از پولشویی، تهدیدهای ناشی از دیپ‌فیک را نیز مدیریت کرد.

رویکرد کلی پژوهش

این پژوهش با رویکرد توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر مرور نظام‌مند منابع علمی و نهادی طراحی شده است. دلیل انتخاب این روش، چندبعدی بودن موضوع پولشویی در ورزش است؛ زیرا این پدیده صرفاً اقتصادی نیست و ابعاد حقوقی، اجتماعی و فناورانه نیز دارد.

ترکیب داده‌های علمی (از طریق مقالات منتشرشده در ژورنال‌های معتبر) با گزارش‌های نهادی (مانند فیفا، یوفا و FATF) امکان ایجاد تصویری جامع‌تر از وضعیت موجود و شناسایی خلأها را فراهم ساخته است (۱۴).

مراحل گردآوری داده‌ها

فرآیند گردآوری داده‌ها در سه گام انجام شد:

- مرور ادبیات علمی: مقالات منتشرشده در بازه زمانی ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ در ژورنال‌های معتبر مانند *Sport Management Review*، *International Journal of Sport Finance* و *Computers & Security* بررسی شدند (۱۵).
- بررسی گزارش‌های نهادی: مستندات منتشرشده توسط فیفا، یوفا، کمیته بین‌المللی المپیک (IOC) و FATF به‌عنوان منابع رسمی برای تحلیل وضعیت پولشویی در ورزش مورد مطالعه قرار گرفتند (۱۶).

نقش نهادهای بین‌المللی در مدیریت و کنترل جریان‌های مالی در ورزش غیرقابل انکار است. سازمان‌هایی مانند فیفا (FIFA)، یوفا (UEFA) و گروه ویژه اقدام مالی (FATF) مقررات و چارچوب‌هایی تدوین کرده‌اند که هدف آن‌ها افزایش شفافیت مالی، جلوگیری از ورود منابع مشکوک و حمایت از سلامت مالی ورزش است (۱۰). هر یک از این نهادها با رویکرد خاص خود، بخشی از زنجیره مقابله با پولشویی را مدیریت می‌کنند.

جدول ۲. نقش نهادهای بین‌المللی در مقابله با پولشویی در ورزش

نهاد بین‌المللی	اقدامات اصلی در مقابله با پولشویی	نمونه اقدام شاخص
فیفا (FIFA)	تدوین مقررات نقل و انتقال بین‌المللی بازیکنان، پایش قراردادهای و بازار جهانی نقل و انتقال	انتشار <i>Global Transfer Market Report</i> (2023)
یوفا (UEFA)	اجرای قوانین «بازی جوانمردانه مالی» (FFF)، پایش هزینه‌ها و درآمد باشگاه‌ها	گزارش‌های مالی سالانه و پرونده‌های انضباطی علیه باشگاه‌های اروپایی
FATF	تعیین استانداردهای جهانی برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، ارائه گزارش‌های ریسک در بخش‌های مختلف از جمله ورزش	گزارش ویژه FATF در حوزه فوتبال (۲۰۲۱)

همان‌طور که مشخص است، فیفا بیشتر بر حوزه نقل و انتقال و قراردادهای بازیکنان تمرکز دارد، در حالی که یوفا به بررسی توازن مالی باشگاه‌ها و جلوگیری از تخلفات مالی سازمان‌یافته می‌پردازد FATF نیز در سطحی کلان، استانداردهای جهانی را تدوین می‌کند و گزارش‌های تحلیلی برای ارزیابی ریسک منتشر می‌سازد. این تفاوت‌ها نشان می‌دهد که مقابله با پولشویی در ورزش تنها با همکاری مشترک این نهادها امکان‌پذیر است.

آنچه تاکنون بررسی شد نشان می‌دهد که ورزش حرفه‌ای به دلیل گردش مالی عظیم، بستر مناسبی برای ورود سرمایه‌های مشکوک است. مسیرهای متنوعی مانند انتقال بازیکنان، شرط‌بندی، اسپانسرینگ و قراردادهای رسانه‌ای می‌توانند به‌عنوان ابزارهای پولشویی عمل کنند. در مقابل، فناوری‌های نوین مانند بلاکچین، هوش مصنوعی و تحلیل داده‌های کلان ظرفیت بالایی برای شناسایی این جریان‌ها دارند. با این حال، ظهور تهدیدهایی مانند دیپ‌فیک ضرورت بازاندیشی در ابزارهای نظارتی را نشان می‌دهد. در سطح نهادی نیز فیفا، یوفا و FATF هر یک نقش مهمی ایفا می‌کنند، اما کارآمدی واقعی تنها با همکاری و هم‌افزایی این نهادها به‌دست می‌آید. مقدمه حاضر زمینه‌ساز ورود به بخش‌های بعدی مقاله یعنی «بیان مسئله»، «روش تحقیق»، و «یافته‌ها» خواهد بود.

بیان مسئله

ورزش حرفه‌ای در دهه‌های اخیر به صنعتی پیچیده و چند میلیارد دلاری تبدیل شده است. گستردگی قراردادهای ورزشی، تنوع بازیگران مالی و حضور سرمایه‌گذاران فراملی، فرصت‌هایی برای رشد اقتصادی ایجاد کرده، اما در عین حال بستر مناسبی برای ورود منابع مشکوک نیز فراهم آورده است. گزارش‌های اخیر نشان می‌دهد که بخش قابل‌توجهی از جرایم مالی در ورزش از طریق مسیرهایی همچون انتقال بازیکنان، شرط‌بندی، اسپانسرینگ صوری و قراردادهای رسانه‌ای صورت می‌گیرد (۱۱).

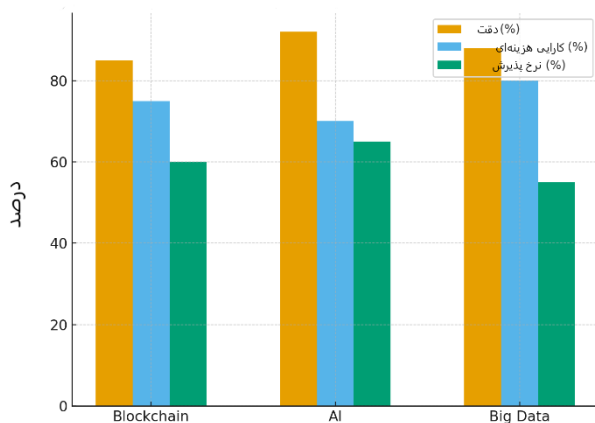
با وجود تدوین مقررات بین‌المللی و اقدامات سازمان‌هایی مانند فیفا و یوفا، هنوز ابزارهای سنتی برای شناسایی و مقابله با پولشویی ناکافی هستند. همین

مسیرهای اصلی پولشویی در ورزش نشان می‌دهد که انتقال بازیکنان و شرط‌بندی ورزشی بالاترین سطح ریسک را دارند. قراردادهای رسانه‌ای و اسپانسرینگ نیز گرچه شفاف‌تر به نظر می‌رسند، اما در برخی پرونده‌ها ابزار اصلی برای ورود پول‌های مشکوک بوده‌اند.

۲. ظرفیت‌های فناوری‌های نوین در پیشگیری از پولشویی

سه فناوری مهم در یافته‌ها بیشترین ظرفیت را برای مقابله با پولشویی در ورزش نشان داده‌اند:

- بلاکچین: ایجاد شفافیت در تراکنش‌ها و قراردادهای هوشمند.
- هوش مصنوعی (AI): تحلیل الگوهای غیرعادی در تراکنش‌ها.
- داده‌های کلان (Big Data): کشف ارتباطات پنهان میان بازیگران مالی.

نمودار ۲. مقایسه سه فناوری نوین در مقابله با پولشویی

نتایج نشان می‌دهد که هوش مصنوعی دقیق‌ترین فناوری در شناسایی تراکنش‌های مشکوک است (۹۲٪). (بلاکچین با نرخ پذیرش نهادی بیشتر، نشان‌دهنده اعتماد بالای نهادهای ورزشی است. در مقابل، تحلیل داده‌های کلان بیشترین کارایی هزینه‌ای را دارد.

۳. چالش دیپ‌فیک در قراردادهای ورزشی

یافته‌ها نشان می‌دهد که دیپ‌فیک به عنوان تهدیدی نوظهور می‌تواند روند حقوقی و مالی ورزش را مختل کند. این فناوری در سه سطح اثرگذار است:

۱. جعل هویت دیجیتال بازیکنان و مدیران.
۲. تغییر محتوای مذاکرات ویدیویی و جلسات رسمی.
۳. کاهش اعتماد حقوقی به اسناد چندرسانه‌ای.

جدول ۵. پیامدهای دیپ‌فیک در قراردادهای ورزشی

نوع پیامد	اثر کوتاه‌مدت	اثر بلندمدت
جعل هویت دیجیتال	بروز اختلاف در امضای قرارداد	خدشه به اعتماد میان باشگاه‌ها و بازیکنان
دستکاری مذاکرات	تغییر در محتوای توافق و بروز دعاوی حقوقی	افزایش پرونده‌های ورزشی و هزینه‌های قضایی
کاهش اعتبار اسناد	تردید در پذیرش ویدئوها به عنوان مدرک حقوقی	بی‌اعتمادی عمومی به روندهای حقوقی ورزشی

۳. مطالعه تطبیقی کشورها: تجارب کشورهای نظیر انگلستان، آلمان و برزیل در مقابله با جرایم مالی ورزشی مقایسه شد تا شباهت‌ها و تفاوت‌ها مشخص گردد (۱۷).

ابزارهای تحلیل داده‌ها

برای تحلیل داده‌ها از ترکیب روش‌های کیفی و کمی استفاده شد:

- تحلیل محتوای کیفی برای استخراج الگوهای مشترک در مقالات و گزارش‌ها.
- تحلیل تطبیقی برای بررسی تفاوت سیاست‌ها در کشورها.
- شبیه‌سازی سناریوها برای تحلیل تهدیدهای دیپ‌فیک در قراردادهای ورزشی.
- بررسی شواهد فناورانه برای ارزیابی کارایی بلاکچین، هوش مصنوعی و تحلیل داده‌های کلان در کشف تراکنش‌های مشکوک.

روش تحقیق

اعتبار و روایی پژوهش

برای اطمینان از روایی داده‌ها، از روش مثلث‌سازی (Triangulation) استفاده شد؛ بدین معنا که نتایج حاصل از مقالات علمی با گزارش‌های نهادی و مطالعات تطبیقی ترکیب شدند. این هم‌پوشانی سبب افزایش دقت یافته‌ها و کاهش خطا شد (۱۸).

محدودیت‌های پژوهش

- محرمانگی داده‌ها: بسیاری از قراردادهای ورزشی به صورت عمومی منتشر نمی‌شوند.
- نوظهور بودن دیپ‌فیک: منابع علمی مرتبط با دیپ‌فیک در ورزش محدود هستند و بیشتر به حوزه امنیت سایبری پرداخته‌اند.
- تفاوت‌های قانونی کشورها: چارچوب‌های نظارتی مختلف در کشورها امکان یکسان‌سازی داده‌ها را دشوار می‌سازد.

نتایج

۱. مسیرهای اصلی پولشویی در ورزش

بررسی داده‌ها نشان داد که ورزش حرفه‌ای به ویژه در فوتبال، بسکتبال و ورزش‌های پرطرفدار، بستری آسیب‌پذیر برای جرایم مالی است. گزارش‌های فیفا و یوفا نشان می‌دهد که سالانه میلیاردها دلار از طریق قراردادهای مشکوک و مسیرهای غیرشفاف وارد چرخه مالی ورزش می‌شود (۱۹).

جدول ۴. مسیرهای اصلی پولشویی در ورزش حرفه‌ای

ردیف	مسیر پولشویی	نمونه واقعی (سال/منبع)	سطح ریسک
1	انتقال بازیکنان با مبالغ غیرواقعی	پرونده فوتبال اروپا، گزارش فیفا (۲۰۲۲) ۲۰	بسیار بالا
2	شرط‌بندی ورزشی	گزارش اینترپل ۲۰۲۱ درباره شرط‌بندی غیرقانونی (۲۱)	بالا
3	اسپانسرینگ صوری	پرونده باشگاه‌های آمریکای جنوبی (۲۰۲۰) (۲۲)	متوسط
4	حق پخش تلویزیونی	گزارش یوفا (۲۰۲۱) ۲۳	متوسط
5	آکادمی‌های پایه	مطالعه باشگاه‌های آفریقایی (۲۰۱۹) (۲۴)	پایین

یافته‌های این پژوهش نشان داد که ورزش حرفه‌ای، با وجود ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی فراوان، به دلیل گردش مالی گسترده و قراردادهای پیچیده، بستری آسیب‌پذیر در برابر پولشویی است. مسیرهایی مانند انتقال بازیکنان با مبالغ غیرواقعی، شرط‌بندی‌های غیرقانونی، اسپانسرینگ صوری و قراردادهای رسانه‌ای بیشترین ریسک را در این زمینه دارند. در بررسی‌ها مشخص شد که فناوری‌های نوین از جمله بلاکچین، هوش مصنوعی و تحلیل داده‌های کلان توانایی بالایی در شفاف‌سازی تراکنش‌ها و شناسایی الگوهای مشکوک دارند، اما به‌تنهایی قادر به حل مشکل نیستند.

از سوی دیگر، تهدید نوظهور دیپ‌فیک به‌عنوان ابزاری برای جعل هویت دیجیتال و دستکاری محتوای مذاکرات، اصالت قراردادهای ورزشی را به چالش می‌کشد. این مسئله نه‌تنها می‌تواند منجر به دعوی حقوقی پیچیده شود، بلکه در بلندمدت اعتماد عمومی به نهادهای ورزشی را تضعیف می‌کند. بنابراین، مقابله با پولشویی در ورزش نیازمند رویکردی چندلایه است که شامل:

۱. استفاده ترکیبی از فناوری‌های نوین برای شناسایی و پیشگیری از تراکنش‌های مشکوک،
۲. تدوین و اجرای چارچوب‌های حقوقی شفاف برای اعتباربخشی به قراردادها،
۳. تقویت همکاری‌های بین‌المللی میان نهادهای ورزشی، مالی و نظارتی برای تبادل اطلاعات و ایجاد استانداردهای جهانی.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده تمرکز بیشتری بر طراحی سامانه‌های ترکیبی صورت گیرد؛ سامانه‌هایی که هم‌زمان قادر به شناسایی تراکنش‌های مالی مشکوک و محتوای جعلی ناشی از دیپ‌فیک باشند. همچنین مطالعات میدانی در سطح باشگاه‌ها و بررسی تطبیقی چارچوب‌های قانونی کشورها می‌تواند به ارائه راهکارهای عملی‌تر کمک کند.

به‌طور کلی، پیام اصلی این تحقیق آن است که فناوری‌های نوین اگرچه ابزارهای مهمی در مبارزه با پولشویی هستند، اما بدون پشتوانه حقوقی و همکاری بین‌المللی کارآمد، اثربخشی محدودی خواهند داشت. تنها با ایجاد پیوند میان نوآوری فناورانه و حکمرانی شفاف می‌توان سلامت مالی ورزش حرفه‌ای را تضمین کرد.

مراجع

1. Unger B, van der Linde D. Research Handbook on Money Laundering. Cheltenham: Edward Elgar Publishing; 2022.
2. Esson J. Football Trafficking, Globalization and Exploitation. London: Routledge; 2021.
3. Li X, Jiang P. Blockchain in anti-money laundering: A review. Future Generation Computer Systems. 2021;115:132-47.
4. Mirsky Y, Lee W. The threat of deepfakes to organizational security. Communications of the ACM. 2021;64(11):36-44.
5. Tak M, Sam M. Sport and financial crime: Cases, policy and governance. Sport Management Review. 2020;23(3):484-96.

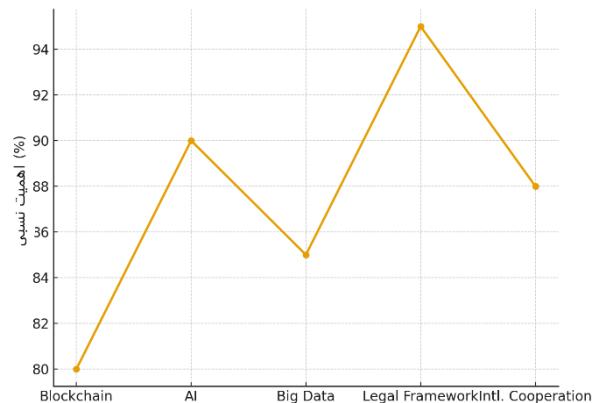
۶. حسینی س، دنیایی ح، محمدی ن. شناسایی عوامل مؤثر در پول‌شویی در ورزش. مطالعات مدیریت ورزشی.

۱۳۹۸؛ ۱۱(۵۵): ۳۴-۳۶.

دیپ‌فیک می‌تواند نه‌تنها به اختلافات حقوقی کوتاه‌مدت منجر شود، بلکه در بلندمدت اعتماد به نهادهای ورزشی را کاهش دهد. این مسئله ضرورت توسعه ابزارهای راستی‌آزمایی دیجیتال را نشان می‌دهد (۲۵).

۴. یافته‌های ترکیبی پژوهش

یافته‌ها تأکید دارند که هیچ فناوری به‌تنهایی قادر به حل مسئله پولشویی در ورزش نیست. بهترین راهکار، ترکیب فناوری‌های نوین با چارچوب‌های قانونی و همکاری‌های بین‌المللی است.

نمودار ۳. مدل پیشنهادی ترکیبی در مقابله با پولشویی

بر اساس یافته‌ها، چارچوب‌های قانونی (۹۵٪) و همکاری‌های بین‌المللی (۸۸٪) بیشترین نقش را در موفقیت اقدامات ضدپولشویی دارند. فناوری‌ها ابزار کمکی مهمی هستند، اما بدون پشتیبانی قانونی و نهادی، اثربخشی محدودی خواهند داشت.

۵. نمونه‌های بین‌المللی

- در انگلستان، ترکیب قوانین سختگیرانه مالی با فناوری‌های نوین باعث شناسایی چند پرونده بزرگ پولشویی در فوتبال شده است (۲۶).
- در آلمان، فدراسیون فوتبال همکاری نزدیکی با پلیس فدرال برای ردیابی شرط‌بندی‌های مشکوک دارد (۲۷).
- در برزیل، ضعف قوانین و نبود شفافیت باعث شده که شرط‌بندی و اسپانسرینگ صوری همچنان چالش جدی باشند (۲۸). این نمونه‌ها نشان می‌دهند که هر کشور بسته به چارچوب حقوقی خود، میزان موفقیت متفاوتی در مقابله با پولشویی دارد.

۶. جمع‌بندی نتایج

۱. انتقال بازیکنان و شرط‌بندی ورزشی اصلی‌ترین مسیرهای پولشویی در ورزش هستند.
۲. بلاکچین، هوش مصنوعی و داده‌های کلان ابزارهای مهمی در پیشگیری محسوب می‌شوند، اما کافی نیستند.
۳. دیپ‌فیک تهدیدی نوظهور است که می‌تواند اصالت قراردادها را مخدوش کند.
۴. ترکیب فناوری‌های نوین با قوانین بین‌المللی و همکاری‌های نهادی بهترین راهکار مقابله با این پدیده است.

نتیجه‌گیری

۷. رزم آرا ط، فاخری ن، پورسعید ر. پولشویی در ورزش: گواهی بر وجود فساد پنهان؛ ضرورت ارائه راهکارهایی جهت پیشگیری از آن. مدیریت دانش در ورزش. ۱۴۰۰؛ ۲(۲): ۴۵-۵۸.
civilica.com/doc/1970581
۸. Maennig W, Vierhaus C. The role of sponsorship in money laundering: Evidence from case studies. *Int J Sport Finance*. 2019;14(3):212-29.
۹. Financial Action Task Force (FATF). Money Laundering through the Football Sector. Paris: FATF; 2021.
۱۰. Hill D. The Fix: Soccer and Organized Crime. Toronto: McClelland & Stewart; 2019.
۱۱. Chen Y, Li X, Deng X, Yu Y. Artificial intelligence for financial fraud detection: Recent advances and challenges. *ACM Comput Surv*. 2022;55(4):1-34.
۱۲. Creswell JW, Creswell JD. Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. 5th ed. Thousand Oaks: Sage; 2018.
۱۳. Sam M, Tak M, Jackson SJ. Sport and financial crime: Towards a research agenda. *Sport Soc*. 2022;25(2):235-53.
۱۴. UEFA. Financial Fair Play: Monitoring and Investigations Report. Nyon: UEFA Publications; 2022.
۱۵. Chappelet JL. Governance and anti-corruption in sport: A comparative analysis. *Int J Sport Policy Polit*. 2020;12(3):445-60.
۱۶. Elo S, Kyngäs H. The qualitative content analysis process. *J Adv Nurs*. 2008;62(1):107-15.
۱۷. Backhouse J, Dyer J. Financial crime in sport: A review of the literature. *J Financ Crime*. 2021;28(2):394-410.
۱۸. Esson J. Football Trafficking, Globalization and Exploitation. London: Routledge; 2021.
۱۹. Korshunov P, Marcel S. Deepfakes: A new threat to face recognition? *IEEE Signal Process Mag*. 2020;37(1):82-93.
۲۰. مشکات م. فوتبال در پولشویی: جرم سازمان یافته و راهبردهای مقابله‌ای. پژوهش حقوق کیفری. ۱۳۹۹؛ ۳(۳): ۱۲۱-۱۴۲.
jclr.atu.ac.ir/article_12120
۲۱. نجفی م، حامی م، شجاعی و باقریان فرح آبادی م. شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر فساد مالی در صنعت ورزش ایران
- (رویکرد کیفی). فصلنامه پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. تابستان ۱۳۹۹؛ ۹(۱): ۱۱۹-۱۳۴.
۲۲. غفوری م. شناسایی موانع تأمین مالی در ورزش حرفه‌ای ایران. پژوهش در علوم ورزشی. ۱۴۰۰؛ ۹(۲): ۶۵-۸۴.
sportrc.ir/article_138938
۲۳. قربانی م، محمدی م، زارعیان ح. تدوین الگوی مدیریت فساد در ورزش ایران. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی. دوره ۷، شماره ۲۶، پاییز ۱۳۹۸، صفحات ۱۲۱-۱۳۸.
<https://ntsmj.issma.ir/article-1-1207-fa.pdf>
۲۴. رضوی س، فریدونی م. عادی‌سازی فساد و مؤلفه‌های مؤثر بر آن در ورزش ایران. مطالعات جامعه‌شناسی ورزش. ۱۴۰۱؛ ۴(۱): ۳۳-۵۲.
jsfc.ir/article_191563
۲۵. ابراهیمی م. تبیین جامعه‌شناختی صنعت ورزش و کسب درآمد در ایران. مطالعات جامعه‌شناسی ورزش. ۱۳۹۹؛ ۳(۲): ۷۷-۹۵.
smsnds.sndu.ac.ir/article_1158
۲۶. منصوری ح، رضایی ز، محمدی م، سجادی ن. شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های فساد مالی در سازمان‌های ورزشی کشور با رویکرد تحلیل سلسله‌مراتبی. فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش. سال هشتم، شماره سوم، پیاپی ۹۱، صفحات: ۵۷-۷۰.
<https://civilica.com/doc/1997321>
۲۷. کلوری م. شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر فساد مالی در صنعت ورزش ایران. فصلنامه پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. دوره: ۹، شماره: ۱، صفحات: ۱۱۹-۱۳۴.
https://journals.pnu.ac.ir/article_7138_b9129ae8b19cd9ad0914b9dde76c80e1.pdf
۲۸. میرخلیلی س، شمس م، احمدی ناطور ز، منصورآبادی ع. تحلیل شرط‌بندی‌های ورزشی در نظام حقوقی ایران. فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش. سال هشتم، شماره سوم، صفحات: ۴۱-۵۶.
https://jsmd.guilan.ac.ir/article_3790_e1d739e1b104f742ffd102efee9b51d3.pdf